

Veus al passadís interior

Carles Cortés
Els silencis de Maria
Brosquil, València, 2008
222 pàgs.

Carles Cortés no sols manté un tracte d'alcova amb la llengua (com hom assegura que tenen els literats, especialment els poetes) sinó que a més té una relació de despatx, i d'aula. Aquest alcoià del 1968 és professor de literatura a la Universitat d'Alacant.

Feia cinc anys, des de la publicació de l'anterior novel·la, i a la vista dels resultats, ha estat fructífera l'espera. El resultat esdevé potent, dur, de lectura aparentment fàcil però amb unes dosis de descarnament mental importants. Cal una profunda energia per a no sucumbir davant les tensions que genera la pròpia lectura d'aquesta novel·la: cal un cor fort, que bategue amb fúria dominada per a no deixar-se arrossegar i implicar-se perillosament en la marea dels personatges. Perquè *Els silencis de Maria* constitueix una novel·la de personatges, d'uns personatges que recerquen en el movedís camp del sofriment, del dolor propi, dels orígens del complex lligam d'afectivitat que ens mantenen units al món, a la vida, a les ganes o motivacions de viure, en definitiva. Un dels temes transversals que recorren l'obra és la por: la por no vers elements externs, la por diguem-ne clàssica, sinó la por vers un mateix, vers les pròpies incapacitats o mancances davant la conflictivitat en les relacions amb les persones estimades o que hom pretén que estimen. Trobem la lluita contra les pròpies pors, contra les pròpies vacil·lacions i incerteses davant allò que ens ancora a l'existència. Tots aquests processos són viscuts per personatges en creixement o en decreixement personal, sovint molt marcadament. Les experiències que viuen els personatges sovint els porten davant la possibilitat aterridora d' haver d'assumir la impossibilitat de crei-

xement personal, d'assolir una maduresa personal. Ens trobem, doncs, davant un camí ple de les angoixes dels camins mai no presos, de les opcions rebutjades, d'allò que potser hauríem d'haver triat i no ho fèrem mai. Una realitat paral·lela que ens recrimina amb força el nostre present.

La novel·la és relatada a través de dues vies: una veu en segona persona i un diari personal. Els personatges, i no volem precisar més, mai no seguiran una trajectòria esperada. El fil narratiu no és, en absolut, previsible. Sense colps d'efecte, a l'autor li plau el joc d'espills metamòrfics que faran les delícies dels lectors més exigents. Els fils argumentals s'entrelliguen i convergeixen admirablement. Tot un encert. Fils que arriben de la mà de personatges la importància dels quals no necessàriament sempre és la mateixa, fins arribar a extrems certament sorprenents. També de misteri, perquè sense ser una novel·la del gènere resulta un ingredient gens menyspreable. Amb aquests paràmetres assistim a un joc de desplaçament del centre de gravetat de la narració d'uns personatges a d'altres.

Troblem un notable exercici d'observació sobre la naturalesa humana, amb una mena de civilitzada anàlisi del que pot suposar el caos interior de les persones quan els sentiments trontollen. D'altres temes completen aquest magnífic trencadís que, advertim, sols cobrarà sentit complet quan ens allunyem el suficient, en cloure les darreres pàgines. Les relacions entre cultures o entre gèneres apareixen d'una manera gens tangencial: esdevenen els detonants que animen el conflicte i el desnivell implícit a tot interès. Hi ha també la relació entre una parella, i la relació amb els fills. La crisi de les identitats i la recerca dels pares com a símbol, però també com a present. La prosa resulta nítida, pulcra, precisa, sense elements sobers o feixucs. Res no és deixat a l'atzar ni a la improvisació.

L'autor no ha volgut crear una novel·la sobre temes dissortadament actuals —relacions i conflicte entre l'Orient i l'Occident, els problemes de la violència de gènere, per exemple— sinó més aviat construir o retratar tot un complex sistema de relacions personals que, per absència o per presència, poden caracteritzar els nostres inicis de segle.

Alexandre Navarro

El foc sagrat de la poesia

DD.AA.
Pedra foguera. Antologia de poesia jove dels Països Catalans
Edicions Documenta Balear
Palma de Mallorca, 2008
208 pàgs.

No és temps de proclames, l'empremta que deixa l'edat està farcida d'escepticisme i una mica de fàstic, el *dejà vu* és un llast que inexorablement arrosseguem passats els anys. Sovint podem arribar a la conclusió que determinats fets es reiteren de generació en generació seguint una fórmula precisa, amb resultats i guanys i pèrdues previsibles. Tanmateix, sempre que hi apareix una antologia de poesia jove sentim una tímida renovació interior, captem de bell nou el cant de les sirenes, la pedra foguera que des de la nit dels temps ens empena a escriure. Arrecerats al voltant del foc inventem somnis, creem mites i expressem, en definitiva, el nostre agraïment a la vida. Potser es tracte d'un indesxifrabable atavisme. Per què escrivim poesia? Per què pintaven els homes del paleolític a les parets dels abrics i de les coves figures animals i humanes amb òxid de ferro? Deu ser que escriure poesia ens fa més lliures, més lliures i més pobres en aquesta societat mediàtica i postmoderna? Deu ser que necessitem, malgrat tot, nadar contra corrent, lluitar a les barricades per defensar la llibertat moral? Mai no ho sabrem, possiblement. Però la realitat és que hi apareixen nous poetes, s'arreceren al voltant de les paraules, s'entusiasmen, s'il·lusionen, porten voluntat de canvi, transmeten la passió dels iniciats.

I encenen el foc amb la pedra foguera. Aquesta antologia publicada per Edicions Documenta Balear de Palma de Mallorca, *Pedra foguera. Antologia de poesia jove dels Països Catalans*, dedicada a Josep Palau i Fabre i editada pel consell de redacció del grup Pèl Capell, és una mostra d'aquesta renovada vitalitat dels més joves pel conreu d'un gènere escàs de lectors,